ꦲꦁꦏ 4꧈ ꦠꦲꦸꦤ꧀ ꦏꦥꦶꦁ ꦏꦗꦮꦺꦤ꧀ ꦢꦶꦮꦼꦠꦺꦴꦏꦏꦺ ꦏꦭꦶꦃꦲꦶꦁ 11 ꦗꦤꦸꦮꦫꦶ 1930꧈ ꦏꦗꦮꦺꦤ꧀ V

ꦏꦗꦮꦺꦤ꧀

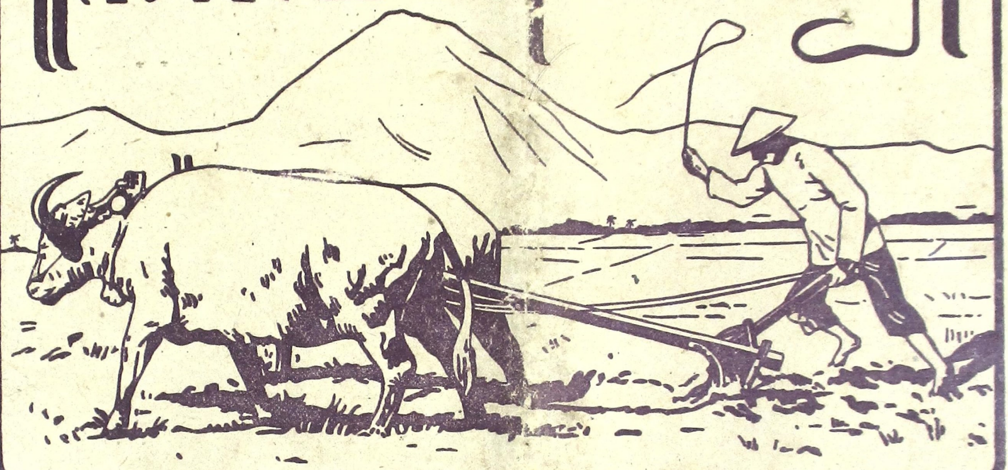

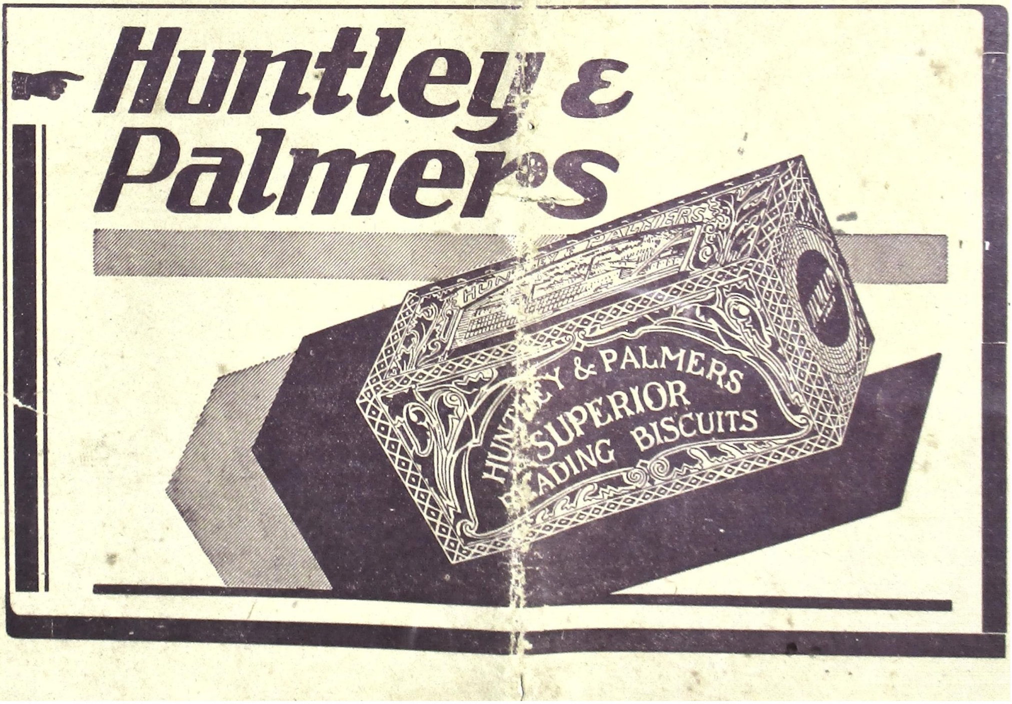

Molenaar's Kindermeel

1

f 1.25

GORKOM

Molenaar's Kindermeel

1

.25

J. VAN GORKOM & Co.,

GORKOM

Bandoengsche Apotheek
Groote Postweg 9.

Beng Seng Apotheek
Pantjoran 50.

BISCUIT
TJAP
EMPAT SINJO

KATRANGAN SAKING PAMARÉNTAH

ING BAB PRAKAWIS P. N. I.

Salebetipoen parepatan Volksraad dinten wingi toewan KIEWIET DE JONGE, wawakiling Pamaréntah prakawis oemoem, meḍar sabda kados ing nganḍap poenika:

Toewan Voorzitter.

Saking kawitan Pamaréntah sampoen ngroemaosi koewadjibanipoen toemoenten paring keterangan ḍateng Volksraad ing bikakipoen perepatan poenika, sabab-sabab ingkang andjalari Pamaréntah anḍawoehaken nggropjok grija-grijanipoen para pangandjoering P.N.I. Pamaréntah mangertos, bilih boten ngemoengaken Volksraad kémawon ingkang anggaḍahi wewenang kanṭi samesṭinipoen nampi katerangan poenika, ananging keterangan saking Pamaréntah poenika oegi perloe lan migoenani toemrap seling-sereping pamanggih. Pikadjenganipoen parepatan poenika soepados sageda énggal angsal katerangan waoe kados déné ingkang sampoen kaseboet ing mosinipoen toewan toewan Koesoemo Oetoyo lan sanès-sanèsipoen, ingkang sampoen katampi déning College van Gedelegeerden kala tanggal 3 woelan poenika boten kanṭi pilihan, ngemoengaken ngijataken sedya ingkang sampoen kalebet ing panggalihanipoen Pamaréntah.

Ing katerangan ingkang baḍé koela weḍaraken poenika kanṭi mawas bakoe ingkang perloe kémawon. Langkoeng roemijin koela baḍé nerangaken poenapa ingkang dados timbanganipoen Pamaréntah ngantos kepeksa nindakaken pranatan kados ingkang kaseboet waoe. Sasampoenipoen koela baḍé nerangaken kanṭi satemboeng kémawon menggah oewohipoen kanggé sawetawis mangsa. Sarampoengipoen koela soemedya soeka wawasan tjekakan ing bab kawontenanipoen sapoenika, ingkang langkoeng perloe menggah ingkang gegajoetan kalijan tradjanging Pamaréntah toemrap pergerakaning ra'jat ingkang toemindak doemoeginipoen samangké lan ing wekdal ingkang baḍé linampahan. Ing kala poenika baḍé dipoen wontenaken wantji kanggé amangsoeli pitakèn-pitakènan ingkang dipoen adjengaken déning toewan Middendorp saha toewan Fruin, makaten poenika ingkang kinten-kinten kénging dipoen wangsoeli.

Poenapa, toewan Voorzitter, ingkang anjebabaken déné Pamaréntah anḍawoehaken nindakaken panggropjokan ingkang kaṭah makaten?

Kanggé amangsoeli pitakénan poenika, kaparenga koela ngèngetaken roemijin, kadospoendi panggalihanipoen Pamaréntah ing samangké wiwit nalika ngangkati tindakipoen ing salebetipoen tahoen 1926 toemrap pergerakan extremist, lan kadospoendi malih panggalihan waoe dipoen wangsoeli kaping pinten-pinten ing poengkasan pijambak kanṭi saterang-terangipoen ing salebetipoen parepatan Volksraad ingkang kapengker poenika.

Ing bagian ingkang kapisan koela sampoen njarijosaken lan ing bagian ingkang kaping kalih kanṭi sengadja koela wangsoeli malih tetemboengan tetemboengan kados tjanḍakipoen:

„Tetijang ingkang baḍé nindakaken pergerakan „Oewal saking nagari Walandi" temtoenipoen sampoen njoemerepi, bilih propaganda ingkang katindakaken kalajan saèstoe moerih iḍam-iḍamanipoen „Oewal saking nagari Walandi" énggal-énggal sageda kaleksanan waoe, ṭemtoe baḍé noewoehaken babaja ageng reresah lan gégér gégéran, déné ingkang kaanggep kadosdéné wohing tradjangipoen waoe inggih poenika wohipoen ingkang roemasoek baḍé saged kadadosan. Pamaréntah kagoengan pangadjeng-adjeng, toewan Voorzitter, bilih para pangadjenging ra'jat ing bab poenika sageda ngatingalaken pangertosan menggah ingkang dados tetanggelanipoen. Pangertosan ingkang makaten waoe dipoen akeni déning toewan Dwidjoséwojo toewin toewan Middendorp manawi sampoen njekapi, sanadjan gegajoetan kalijan bab-bab inkang sanès.

Ananging manawi Pamaréntah ngantos koetjiwa ing pangadjeng-adjengipoen waoe, manawi Pamaréntah amenggalih, bilih para pengandjoer waoe, bokmanawi djalaran saking boten poeroen oetawi djalaran boten koewawa, ladjeng boten njegah pergerakanipoen awoedjoed ngitjoek-itjoeki oetawi anggegasah, sarta malih para pangandjoer waoe boten nindakaken pamboedidaja kanṭi terang terangan kanggé ngitjalaken pamanahan-pamanahan baḍé ngawontenaken gégéran, boten wandé Pamaréntah baḍé ngetjakaken pangoewasanipoen saha baḍé nindakaken pranatan ingkang keras toemrap para penoentoen, makaten oegi saged kalampahan toemrap pergerakan-pergerakan. Sasampoenipoen pepéling ingkang poengkasan poenika, toewan Voorzitter, manawi kaladjeng-ladjengaken lampah ingkang lepat poenika, woesana sagedipoen inggih namoeng ladjeng katindakaken".

Wiwit nalika koela ngoetjapaken rembag-rembag ingkang koela pratélakaken waoe, wonten sawenèhing panoentoen P. N. I. ingkang sajektosipoen sampoen rambah-rambah ngadjak pangiringipoen soepados sampoen ngambah margi kakerasan toewin ngadjak nindakaken rékadaja kanggé nembadani tjipta-tjiptaning pakempalan waoe kanṭi margi ingkang mitoeroet oendangoenḍang. Éwadéné wonten malih panoentoen-panoentoen sanèsipoen lan oegi panoentoen kaseboet waoe, nanging ing sanès wekdal, ingkang namoeng kèndel

kėmawon, manawi mireng soewara-soewara ingkang sanès, oetawi ing cursus-cursus lan ing parepatan-parepatan oemoem rembagan kanṭi pitemboengan-pitemboengan ingkang kadjengipoen tetéla ngitjoek-itjoeki, sanadjan sadaja waoe boten nerak oenḍang-oenḍang. Déné rembag-rembag waoe inggih poenika rembag ingkang ngesoraken Pamaréntah ingkang sah wonten ing tanah ngriki, lan natjad ḍateng poenggawa-poenggawanipoen. Kadjawi poenika boten kirang malih ingkang ngedalaken ginem-ginem ingkang noewoehaken pangraos, bilih Pamaréntah waoe toemoenten baḍé sirna. Tjara ingkang kadosmakaten waoe sampoen dipoen adani, saja malih toemrapipoen Prijangan Tengah, raos-raos ingkang ngalitaken manah toewin ingkang noewoehaken pangadjeng-adjeng ingkang boten-boten. Djalaran pangraos ingkang kadosmakaten waoe dangoe-dangoe noewoehaken raos bentèr, kadosdéné kekijataning alam pedjah ingkang ing tembé wingkingipoen mbaleḍos. Ananging boten saged nedahaken dajaning tetijang sinten-sinten.

Salebetipoen Pamaréntah nimbang kadospoendi marginipoen saged ngitjali kawontenan ingkang sakalangkoeng ngoewatosi menggah ing Pamaréntah waoe, ing wekasaning woelan kepengker wartos-wartos ing bab djebloekan ingkang badé katemahan poenika doemoegi ngarsaning Hoofdparket.

Wartos-wartos ingkang kados makaten poenika sampoen waradin kemirengan satahoen teroes, ananging soemebaripoen boten ganḍéng satoenggal kalijan satoenggalipoen. Makaten oegi salebetipoen tahoen kepengker palapoeran ing bab oera-oeroe ingkang baḍé toemindak ing tahoen 1930 sampoen dipoen tampèni langkoeng saking sapisan. Wartos-wartos ingkang kados makaten poenika kedah dipoen titi njatanipoen. Nanging salebetipoen woelan December oetjap ing bab oera-oeroe waoe tansah saja kaṭah, toewin sami mratélakaken wekdal-wekdal ingkang ṭetep wonten satjelakipoen oetawi wonten ing dinten tahoen baroe 1930. Ing wekdal poenika, pawartos waoe boten kaanggep kabar angin malih, kaanggep pawartos kanṭi tanḍajekti anjekapi. Salebetipoen pinten-pinten minggoe Hoofdparket tampi wartos, saking Djawi Kilèn kémawon boten kirang 50, ingkang kaṭah satoenggal lan satoengalipoen boten gegajoetan, nanging satoenggal-satoenggalipoen gadah waton ingkang pantes kawigatosaken. Pawartos waoe mèh sadaja ngéngingi P. N. I. Pepènget-pepènget ing bab toewoehing tindak koetjiwa, mirid kawontenanipoen tamtoe asli saking tetijang ingkang soemerep, kamirengan pinten-pinten golongan, makaten malih katrangan-katrangan prakawis soeka pangadjeng-adjeng ingkag nenarik manah, oepaminipoen linepataken ing paos, anggaḍahi grija-grija geḍong, arta kropjok toewin sanès-sanèsipoen, bilih tijang malebet ing pergerakan poenika. Manawi wonten tijang tetéla boten poeroen malebet, dipoen peksa lan dipoen adjrih-adjrihi. Tanḍa-tanḍa ingkang kados makaten poenika, roemijin oegi sampoen katingal ing sadèrèngipoen kadadosan oera-oeroe ing tahoen 1926, dados sasmita toewoehing oera-oeroe énggal, ngantos ing pinten-pinten panggénan sawenehing para warga sami nilar P. N. I., sanadjan sami dipoen tjegah.

Sampoen tetéla sadaja waoe djalaran saking aksining pakempalan P. N. I. sami angentosi karampoenganipoen, ingkang boten sami poeroen nanggel djawabipoen.

Mirid kawontenan kados déné ingkang koela anḍaraken waoe, Toewan Voorzitter, tjekakipoen ṭamtoe Pamaréntah boten saged nanggel, bilih saladjengipoen oegi netepaken tindak sarèh. Kalajan lampah makaten, Pamaréntah kesoepèn ḍateng koewadjibanipoen ingkang langkoeng preloe, inggih poenika ananggel kasantosan toewin kasenenganipoen para tijang siti. Boten kénging katimbang malih, méga ingkang kempal kedah dipoen sapoet ing angin roemijin, sanadjan dèrèng kantenan tanḍa-tanḍa ingkang baḍé kepanggih baḍé notjogi kalijan kabar-kabar lan katrangan-katrangan waoe ing satjekapipoen. Bab poenika boten kénging kasoemenèkaken ngantos saged kelampahan wonten gégeran ingkang kawartosaken waoe.

Kadjawi poenika toemrap justitie sampoen wonten pinten-pinten prakawis ingkang njekapi kanggé nindakaken ngoepados katrangan. Ingkang makaten waoe djalaran saking pandakwan, bilih sampoen kelampahan pendamel ingkang awon, inggih poenika boten namoeng nglanggar ing bab 108 W. v. S. (parepatan baḍé ngawontenaken amoek-amoekan), makaten malih ing bab 169, ingkang ngawisi dados warga satoenggiling pakempalan, ingkang gaḍah sedya baḍé nglampahaken pandamel awon. Kados déné satoenggiling koewadjiban ingkang kaḍawoehaken ing oenḍang (wèt) toemrap justitie toewin politie, manawi wonten pandakwan ingkang adeḍasar toemoedjoe ḍateng salah satoenggiling pandamel awon, baḍé nindakaken panaliti, bab prakawis poenika inggih toemindak malih koewadjiban ingkang kaseboet waoe.

Bab poenika oegi kalebet pandamelan politie anjegah pandamel awon. Djalaran paoekoeman ingkang katemtokaken toemrap tetijang ingkang soemedya ngawontenaken amoek-amoekan saha ngawontenaken pakempalan ingkang antjasipoen baḍé damel piawon, poenika tetéla amengkoe pikadjeng anjegah lampah awon.

Pramila panindaking Pamaréntah, boten namoeng anoeroet wèt kémawon, nanging oegi kados ingkang sampoen katjarijos waoe, boten kénging boten kedah katindakaken kanggé njegah kadadosan-kadadosan kados ingkang sampoen kalampahan kala tahoen 1926.

Pamaréntah pitados, Toewan Voorzitter, bilih sadaja ingkang sami soemedya andamel panaroewé toemrap lampahing gléḍahan-gléḍahan ingkang mentas katindakaken poenika, sami angakeni sajektos-jektosipoen koewadjiban Pamaréntah angajomi tetijang siti saking bebaja ingkang baḍé anḍatengi, kados ingkang kateranggaken waoe. Para tetijang poenika tamtoe baḍé mangretos toewin angakeni, bilih tindak sarèh poenika boten ngemoengaken boten salaras kalijan tetanggelaning Pamaréntah kémawon, nanging oegi gantos baḍé awoedjoed provocatie, angadjak-adjak (amemantjing). Kalajan angsal-angsalaning pawartos-pawartos ingkang leres

toewin kénging dipoen pitados poenika, Pamaréntah namoeng kedah anindakaken koewadjibanipoen.

Saking kaloehoeranipoen koewadjibaning Pamaréntah poenika, Toewan Voorzitter, tebih sanget kalijan wontenipoen karangan ing Het Indische Volk, ingkang kaseboet wonten ing pitakénan ingkang poengkasan saking toewan Middendorp, inggih poenika karangan ingkang nerangaken kados-kados Pamaréntah sampoen kapeksa déning golongan ,,tengen" ing sadjawi lan ing salebeting kantor-kantor, poenapa déné kados-kados Pamaréntah sampoen kasèrèt, inggih mawia ngawadaken satoenggiling pakempalan ingkang ḍeḍelikan oetawi boten.

Kadjawi pandakwan ingkang kinanḍoet ing karangan waoe, ingriki kagambaraken malih, bilih tindaking Pamaréntah ḍateng P. N. I. poenika satoenggiling prakawis *politiek*. Gegambaran poenika, nitik anḍaran waoe, babarpisan boten soetji lan namoeng saged adamel eroe toewin tanpa goenanipoen ing pangrembag toemrap bab poenika. Pranatan-pranatan ingkang katindakaken toemrap akempalan kaseboet *sadjatosipoen preloe* kanggé ngajomi tetijang siti sadaja, saking pandamelan-pandamel ingkang awon.

Déné panggléḍahan waoe, Toewan Voorzitter, sadèrèng-dèrèngipoen *pantjèn* sampoen samesṭinipoen; toemrap angsal-angsalaning pranatan waoe, kanggé sawatawis mangsa Pamaréntah kepeksa nahan pawartosipoen.

Sampoen njata anggènipoen amilih saha ngawasaken poenapa ingkang dipoen kempalaken (dipoen tjepeng) salebeting wekdal ingkang namoeng sakedik sasampoening tanggal 29 December kepengker poenika, boten saged kalampahan, namoeng sapérangan ingkang sampoen rampoeng samangké. Kadjawi poenika ingkang kedah dipoen wawas bilih sadaja waoe nomer sapisan dados prakawisipoen justitie, toemrap angajomi gesang sesarengan moerih linoewaran saking piawon.

Bab angsal-angsalaning papriksaan ingkang sampoen sawatawis mangsa poenika, samangké namoeng kénging dipoen kabaraken bilih ing sawenèhing prakawis sampoen kaboektèn kadosdéné ingkang kakinten-kinten, ingkang andjalari tindaking Pamaréntah waoe. Dados panginten-inten bilih lampah piawon kaseboet waoe, inggih poenika sedya noewoehaken gégéran oetawi toemoet dados warga pakempalan ingkang gadah nijat baḍé nandoekaken piawon, sampoen katindakaken.

Toewan Voorzitter, ingriki boten preloe koela terangaken malih, bilih Pamaréntah sasaged-saged ing wekdal ingkang saé poenika baḍé paring katerangan ingkang langkoeng gamblang ḍateng Raad kawoela (Volksraad) lan kados ingkang sampoen-sampoen, sasaged-saged baḍé soeka soemerep kanṭi blak-blakan ḍateng Raad poenika.

Minangka panoetoep, Toewan Voorzitter, koela baḍé nglahiraken tetemboengan sawatawis kanggé nerangaken kawontenan ing wekdal samangké poenika. Nanging sadèrèngipoen koela atoeri ngèngeti ḍateng lelabetanipoen Bestuur lan Politie, langkoeng malih ḍateng sèrsie ingkang ndjalari déné para tijang siti tinebihaken saking kadadosan ingkang kedadak, ngantos panggropjokan ingkang kaprentahaken déning nagari saé panjadijanipoen, ngèngingi sarta kalampahan tanpa roebéda poenapa-poenapa. Pamaréntah ngretos saèstoe kados poenapa awrating pandamelan toewin pamboedidajanipoen Bestuur, Politie toewin sèrsie, ngantos doemoegi pangageng ingkang inggil pijambak, langkoeng-langkoeng ing wekdal ingkang kantoen pijambak inggih poenika djalaran saking pergerakan P. N. I. Pamaréntah sampoen paring ḍawoeh ḍateng koela njatakaken bilih pamboedidaja toewin pandamelan waoe dipoen adjèni sanget déning Pamaréntah. Djalaran saking kawontenaning pandamelan ingkang makaten poenika, sadaja para tijang siti ladjeng sami saged gaḍah manah tentrem, boten koewatos baḍé kaantjam ing bebaja malih.

Éwasamanten Pamaréntah babarpisan boten merem toemrap sadaja kawontenan ingkang saged kalampahan boten kanṭi kersanipoen. Ingkang kapisan sanget adamel soesahipoen Pamaréntah déné ing pinten-pinten panggénan Boepatinipoen boten pikantoek bagéan ingkang pantes kanggé seḍian lan oeroesan nindakaken atoeran ingkang kedah kaetjakaken kanṭi énggal-énggalan sanget poenika.

Kadjawi poenika papriksaan ingkang kedah samanten djembaripoen lan ingkang kedah katindakaken ing salebeting mangsa ingkang sakeḍik sanget, saged oegi dipoen lampahaken nglantjangi paréntahipoen Procureur-Generaal. Djembaring papriksan poenika toewoeh saking timbangan bilih paniti priksa waoe boten kénging lan boten saged ngemoengaken wonten ing golongan sakeḍik. Namoeng djalaran papriksan ingkang djembar makaten sagedipoen angsal katrangan satjeṭa-tjeṭanipoen.

Toewan Voorzitter, mitoeroet instructie saking Procureur-Generaal waoe sampoen katemtokaken bilih panggléḍahan poenika namoeng kénging katindakaken ing grija-grija toewin kantor-kantoring pemimpin P. N. I., ḍateng badanipoen sadaja pemimpin waoe, ing poendi panggénan ingkang kakinten saged oegi kanggé doenoenging panjimpen barang wados lan ing geḍong-geḍong oetawi panggénan ingkang dipoen anggé déning pakempalan waoe. Ing salebeting instructie waoe boten wonten temboeng satemboeng-temboenga ingkang nerangaken bilih panggléḍahan toewin panjepeng waoe baḍé katindakaken toemrap tijang ingkang boten dados warga P. N. I. oetawi ing geḍong-geḍong ingkang boten kanggé oetawi boten toemoet kanggé pakempalan waoe.

Nanging mitoeroet pawartos-pawartos serat kabar ing wiwitanipoen woelan poenika, wonten oegi warga pakempalan sanès oetawi barang darbèkipoen ingkang kasangkoet ing pamriksan politie. Bokmanawi inggih pawartos-pawartos waoe ingkang ndjalari déné motie Oetojo njeboetaken tindaking Pamaréntah toemrap *sawatawis* pakempalan kabangsan.

Aksi ingkang makaten waoe babarpisan boten kaseboet ing ḍawoehing Pamaréntah. Timbanganipoen pangadilan ingkang kaseboet ingadjeng ingkang andjalari wontenipoen ḍawoehing Pamaréntah waoe angawisi pa-

nginten bilih ḍawoeh waoe oegi noedjoe ḍateng pakempalan-pakempalan priboemi, ingkang boten noewoehaken pandakwan kadosdéné P. N. I.

Awit saking poenika, Pamaréntah paring katerangan ingkang gamblang, babarpisan boten nijat badé ngèngingi pakempalan sanès-sanèsipoen kadosta B. O., Moehammadijah, Taman Siswo, Soerabaiasche Studie-Club oetawi para tijang ingkang sanès warga P. N. I. Lan Pamaréntah angadjeng-adjeng sampoen ngantos kepeksa nindakaken ingkang makaten waoe. Toewan Voorzitter, ratjakipoen poenika boten katindakaken. Leres, saoepami ing sawenèhing panggénan, wonten gedong-gedong ingkang dipoen anggé déning pakempalan-pakempalan kaseboet nginggil dipoen ḍatengi politie, nanging mitoeroet ḍawoehing Pamaréntah saweg kénging katindakaken manawi gedong² waoe oepaminipoen oegi dipoen anggé déning P. N. I. oetawi sapérangan dipoen enggèni warga P. N. I. oetawi gegajoetan kalijan parté waoe. Toewan Voorzitter. Wonten tjonto satoenggal. Mitoeroet kateranganipoen Studie-Club Soerabaja, politie sampoen nglebeti gedongipoen. S babipoen poenapa? Sababipoen gedong waoe dipoen enggèni déning administrateuring Studie Club ingkang oegi dados pangandjoering P. N .I. Ananging sareng katedahaken déning administrateur waoe poendi lemari-lemari gaḍahanipoen P. N. I. sarta poendi ingkang dados darbèkipoen Studie Club, archiefipoen Studie Club boten dipoen bikak déning politie. Makaten oegi serat-seratipoen club waoe, kadjawi serat sawatawis ingkang pinanggih ing bundel kalawarti Soeloeh Ra'jat Indonesia boten wonten ingkang kabeslag. Lan serat-serat waoe oegi ladjeng toemoenten kawangsoelaken.

Tindak ingkang makaten waoe mitoeroet panggalihanipoen Pamaréntah preloe serta patoet kawontenaken. Manawi ing sanès panggénan, kabekta saking djembaring pangatoeran ingkang oegi kedah dipoen tindakaken énggal-énggal, wonten bab-bab ingkang boten magepokan kalijan P. N. I. éwadéné dipoen tjampoeri déning politie, ladjeng koela anggèngetaken pangandikanipoen Pamaréntah kados ingkang sampoen katjeṭa ing wawasan koela waoe, bilih manawi ing satoenggiling mangsa kapreloeaning oemoem kedah kapajoengan ing pangatoeran ingkang kentjeng, saged oegi tijang ingkang boten lepat toemoet ngraosaken dosanipoen ingkang kalepatan. Oegi sampoen dipoen émoetaken, bab poenika sampoen ngantos dipoen èmbèt-èmbètaken ḍateng Pamaréntah, ngemoengna dipoen ḍawahaken ḍateng para pangadjenging ra'jat ingkang awit saking kirang mangretos ḍateng tetanggelanipoen amblosokaken ḍateng mitra-mitranipoen.

Inggih baḍéa kados poenapa kémawon, Pamaréntah sanget kareranta ing galih, manawi ladjeng wonten panginten-inten bilih Pamaréntah sampoen aparing ḍawoeh ngawontenaken panggléḍahan ingatasing pakempalan-pakempalan oetawi para tijang ingkang boten gegajoetan kalijan P. N. I.

Ḍawoeh kados makaten waoe, Toewan Voorzitter, boten kénging dipoen anggep medal saking Pamaréntah ingkang kirang langkoeng kawan tengah tahoen ngagem tindak ingkang sampoen kasoemerepan ingakaṭah.

Sinten ingkang sasampoenipoen mirengaken katerangan poenika taksih kekah kapitadosanipoen bilih ḍawoeh makaten waoe saèstoe medal saking Pamaréntah, temtoe gaḍah panginten, bilih tindakipoen Pamaréntah doemadakan sampoen éwah babarpisan. Panginten ingkang makaten waoe namoeng saged toewoeh saking panimbang ingkang sarwa kesesa sarta kapitadosan ingkang boten sampoerna.

Sikeping Pamaréntah toemrap ḍateng pergerakan ra'jat, — koela dipoen koewasaken nerangaken ingkang ngantos gamblang — tetap lan boten éwah. Inggih sikep poenika ingkang njababaken Pamaréntah waoe ngedalaken ḍawoeh waoe. Pamaréntah tansah mbédakaken golongan ingkang antjasipoen madjeng alon-alon (evolutie) lan golongan ingkang antjasipoen madjeng kalajan kesesa (revolutie), pandamel lan boedidaja ingkang migoenani toemrap pasrawoenganing ngagesang kalijan padamelan ingkang moetawatosi lan adamel risak.

Pamaréntah tansah paring pepènget bilih Pamaréntah boten amaringaken manawi pangraos badé madjeng kalajan kesesa (revolutionnair) poenika ngantos mlangkah saking wates. Tansah dipoen adjengaken koewadjiban ingkang minoelja, inggih poenika paring pangajoman ḍateng sadaja ingkang ndadosaken katentreman lan karahardjan toemrap bangsa lan tanah, soepados kalisa ing rentjana lan doerdjana.

Sapoenika Pamaréntah oegi sampoen nerangaken kalajan gamblang menggah wates-watesipoen padamelan sociaal ingkang migoenani lan ingkang ngrisakaken, padamelan ingkang kalal kalijan padamelan ingkang kedah dipoen tanggoelangi toewin dipoen sirnakaken.

Djalaran saking wewaton-wewaton ingkang dèrèng naté dipoen tilar déning Pamaréntah, tjabang-tjabang P. N. I. ingkang boten kénging dipoen sélaki malih menggah agenging pigoenanipoen kanggé ndandosi panggesanganipoen ra'jat sesarengan, boten badé dipoen sirnakaken, kadjawi manawi papriksan madjibaken sikep sanèsipoen.

Awit katerangan ingkang telas-telasan poenika sampoen tetéla wangsoelaning Pamaréntah ḍateng pitakènpitakènanipoen toewan Fruin poenika: boten.

Nelasaken katerangan-katerangan saking Pamaréntah, Toewan Voorzitter, koela matoer kanṭi pangadjeng-adjeng bilih sampoen tetéla pandamelipoen Pamaréntah ingkang katerangaken ingriki poenika, inggih poenika pandamel ingkang kedah lan wadjib. Pandamel poenika boten katindakaken, djalaran „reactionnaire politiek" oetawi nganggé sawenang-wenang, nanging pandamel poenika pandamel justitie, pikadjengipoen soeka pangajoman lan kaadilan.

Doemoegi samanten, Toewan Voorzitter.

꧋ꦲꦁꦏ 4, ꧇ꦱꦠꦸ꧇ ꦏꦩꦶꦱ꧀ ꦠꦲꦸꦤ꧀ ꦭꦼꦒꦶ, ꦠꦁꦒꦭ꧀ 11 ꦗꦤꦸꦮꦫꦶ, 1930꧉ ꦠꦲꦸꦤ꧀ V.

꧋ꦏꦗꦮꦺꦤ꧀

ꦲꦩꦶꦗꦶꦭ꧀ꦱꦧꦼꦤ꧀ꦢꦶꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ꦫꦼꦧꦺꦴꦭꦤ꧀ꦱꦼꦠꦸ꧉

꧋ꦥꦸꦤꦶꦏꦶꦥꦸꦤꦶꦏꦁꦥꦸꦤꦶꦏꦁꦪꦸꦢꦺꦴ:
ꦠꦶꦒꦁꦮꦸꦭꦤ꧀ . . . . f 1.50
ꦥꦤ꧀ꦠꦼꦤ꧀ꦥꦱꦁꦒꦸꦤꦶꦥꦸꦤ꧀ꦥꦫꦶꦮꦫ
ꦩꦸꦁꦒꦸꦃꦏꦼꦭꦤ꧀ꦥꦠꦸꦩꦶꦩꦶꦤꦶ 3 ꦮꦸꦭꦤ꧀.

꧋ꦥꦿꦤꦠꦤ꧀ — ꦲꦢ꧀ꦩꦶꦤꦶꦱ꧀ꦠꦿꦱꦶ
ꦧꦭꦺꦥꦸꦱ꧀ꦠꦏ,
ꦏꦤ꧀ꦠꦺꦴꦂꦥꦶꦤꦶꦩ꧀ꦧꦸꦏ꧀ꦏꦤ꧀ꦏꦤ꧀
ꦠꦶꦭ꧀ꦥꦸꦤ꧀ꦤꦺꦴꦩꦼꦂ 2791 — ꦮꦺꦭ꧀ꦠꦼꦥꦿꦺꦝꦺꦤ꧀.

꧋ꦥꦱꦶꦱꦶꦂꦲꦶꦁ Bedagai꧉

꧋ꦥꦤꦶꦩ꧀ꦧꦁꦔꦤ꧀ꦏꦶꦮꦸꦏ꧀ꦏꦶꦥꦸꦤ꧀ꦩꦸꦁꦒꦸꦃꦠꦶꦁꦒꦭ꧀ꦥꦼꦤ꧀ꦝꦸꦝꦸꦏ꧀ꦩꦼꦭꦪꦸ ꦏꦶꦥꦸꦤꦶꦩꦼꦭꦪꦸꦲꦶꦁ Bedagai, ꦲꦶꦁꦲꦭꦺꦴ
ꦩꦼꦭꦪꦸꦥꦶꦤꦶꦏꦤ꧀ꦥꦤꦶꦩ꧀ꦧꦁꦔꦤ꧀ꦩꦼꦭꦪꦸꦥꦸꦤꦶꦏꦶꦮꦸꦏ꧀ꦏꦁꦩꦸꦢꦶꦱꦶꦃꦲꦤ꧀ꦢꦺꦲꦶꦠꦤ꧀꧈

[illegible]

[illegible] 95 [illegible] 96 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

D. [illegible]

[illegible] D. [illegible]

Red.

ꦠꦤ꧀ꦢꦸꦫꦤ꧀

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 95 [illegible] 96 [illegible]

[illegible]

D. [illegible]

[illegible] D. [illegible]

Red.

[illegible]

[illegible]

ꦠꦩꦠ꧀꧉

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 1929

[illegible]

[illegible] Isteri [illegible] Isteri [illegible] 8 [illegible] 8 [illegible] 104 [illegible] 76 [illegible]

[illegible] fonds [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Isteri [illegible] Isteri [illegible] Isteri [illegible]

[illegible] Aisijah [illegible]

[illegible] Roekoen Isteri [illegible] P.P.I. [illegible]

[illegible] P.P.I. [illegible] P.P.I.I. [illegible] Perkoempoelan Perikatan Isteri Indonesia [illegible] P.P.I.I. [illegible]

[illegible] 11 [illegible]

[illegible]

I.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

VOLKSALMANAK [illegible] 1930

[illegible] Volksalmanak [illegible] 1930 [illegible]

[illegible]

I.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] R. T. Dr. [illegible] R. M. H. [illegible] M. [illegible] II, R. M. A. A. [illegible] Mr. Dr. R. [illegible] R. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ([illegible]) [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Schenkenberg van Nierop [illegible] Cleton [illegible] 13 [illegible]

[illegible]

[illegible] P(artai) S(arekat) I(slam) [illegible] P(ersatoean) C(hauffeur) [illegible] 24 [illegible] 27 [illegible] vak-centrale [illegible] H. A. [illegible]

[illegible] 3 [illegible] Kaderschool [illegible]

[illegible] brigadier [illegible] 101, [illegible] 78, [illegible] 58 [illegible]

[illegible] Ind. Crt. [illegible]

[illegible] G. Pastor [illegible] Kantoor van Arbeid [illegible]

[illegible] 29 [illegible] 4 [illegible] 6, [illegible] 3 [illegible]

[illegible]

[illegible] 4 [illegible] Dep. van Landbouw. Nijverheid en Handel [illegible] 25 [illegible] Raad v. Indië, [illegible] Dr. Bernard [illegible] (K.P.)

[illegible] ([illegible]) [illegible] 800 [illegible]

„Java Bode [illegible] Spoorbond [illegible] S. S. [illegible] Java Bode [illegible] Spoorbond [illegible]"

„[illegible] f 2000, [illegible]

„[illegible] ([illegible])"

„[illegible] P(erhimpoenan) B(e-ambte) S(poor) dan T(ram) [illegible] P.B.S.T.

„[illegible] 29 Dec. [illegible]"

„[illegible]

„[illegible] H. A. P. M. [illegible]

„[illegible] 4 [illegible] Volksuniversiteit [illegible] Volksuniversiteit [illegible]"

„[illegible] 13 [illegible]

„[illegible] Dr. [illegible] Dr. [illegible]"

„[illegible] ([illegible]) [illegible] Dr. [illegible]"

[illegible]

„[illegible] 469 [illegible] T. R. D. [illegible] Topografische Dienst, [illegible]

„[illegible] 117 [illegible]

„[illegible] 4670 [illegible]

„[illegible] 5 [illegible] 3 [illegible] 2 [illegible]

„[illegible] 2 [illegible]

[illegible]

„[illegible] 3990 [illegible] f 1.—"

„[illegible] 4549 [illegible] Estate, [illegible] onderwijs bureau „Republican" Bandoeng, [illegible]

„[illegible] 2486 [illegible]

॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

FIAG

Hoofdkantoor: BANDOENG.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

f 7.50

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

POSTSPAARBANK

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SERIE No. 867.

[illegible] 21 [illegible]

f 0.25

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

SERIE No. 874

[illegible] „Don Cesar de Bazan”

[illegible] DUMANOIR [illegible] D' ENNERY

[illegible] 71 [illegible]

f 0.40

[illegible] II [illegible]

[illegible]

[illegible]

SERIE No. 869

[illegible]

[illegible] 76 [illegible]

f 0.40

[illegible]

[illegible]